

3110

ԸՆԿ. ՄՏԱԼԻՆԻ ՃԱՌԸ

ՀԱՐՎԱԾԱՑԻՆ ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

1933 թ. ՓԵՏՐՎԱՐԻ 19-ԻՆ

3K33

Ը-47

ԿՈՒՍՇՐՈՍ
ՅԵՐԵՎԱՆ—1933

3504
38

Խմբ. Ս Ամբրսյան
Պրովոզայի նկտ համեմատ. Հ. Լեվոնյան
Տեխ խմբ. Մ. Նիքիկ
Սրբազրեց Ա. Տեր-Մկրտչյան
Համեմատված է արտագրությամբ 7 մարտի 1933 թ.
Ստորագրված է տպագրելու 14 մարտի 1933 թ.
Տիրած 30000, Հրատ. № 94, 50-000 տպ. ճշ.

Պետկրտտի տպարան. Պատվեր 620. Գլավիտ 7727 (Բ)

3X33
B-47

14 NOV 2009

Ընկեր կոլտնտեսականներ և կոլտնտեսուհիներ: Յես չեյի
յենթադրում հանդես դալ ձեր համադումարում: Ձեյի յենթա-
դրում, վորովհետև ինձնից առաջ այստեղ հանդես յեկած հո-
տորների ճառերում արդեն ասված է այն բոլորը, վոր պետք էր
ասել,—ասված է լավ, շեշտակի: Արժե՞ր արդյոք հանդես դալ
դրանից հետո: Բայց քանի վոր դուք պնդում եք, իսկ ուժը ձեր
ձեռքին է (յերկարատև ծավիւր), պարտավոր եմ յենթարկվել:
Կասեմ միջանի խոսք առանձին հարցերի մասին:

1

ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՃԱՆԱՊԱՐԶԸ ՄԻԱԿ ՁԻՏՏ ՃԱՆԱՊԱՐԶՆ Ե

Առաջին հարցը, թե ճի՞շտ է արդյոք այն ճանապարհը, վորը
քոնել է կոլտնտեսական գյուղացիությունը, ճի՞շտ է արդյոք
կոլտնտեսային ճանապարհը:

Այդ հարցը պարզապէս հարց չէ: Դուք, կոլտնտեսությունների
հարվածայիններդ, պետք է վոր կասկածելիս չլինեք, վոր կոլ-
տնտեսությունները կանգնած են ճիշտ ճանապարհի վրա: Դրա հա-
մար ել հնարավոր է, վոր այս հարցը ձեզ ավելորդ թվա: Բայց
վոչ բոլոր գյուղացիներն են մտածում այնպես, ինչպես դուք:
Դյուղացիների մեջ, այդ թվում նաև կոլտնտեսականների չըն-
հում, դեռ քիչ չեն այնպիսի մարդիկ, վորոնք կասկածում են
կոլտնտեսային ճանապարհի ճիշտ լինելու վերաբերյալ: Յեւ դրա-
նում վոչ մի վարմանալի բան չկա: Իրոք, հարյուրավոր տարի-
ներ են մարդիկ ապրել ինչպես հնում, դնացիլ են հին ճանա-
պարհով, կորացրել են մեջքը կուրակի և կալվածատիրոջ առաջ,
վաչխառուի և սպեկուլյանտի առաջ: Ձի կարելի տաւ, վոր այս

Հին, կապիտալիստական ճանապարհը դառնում էր դյուղացիների համառությունը: Սակայն, նա, այդ հին ճանապարհը, հարթված, սովորական ճանապարհ էր, և դեռ վոչ վոչ իրականում չէր ապացուցել, թե կարելի չէր վորեն այլ կերպ, ավելի լավ ապրել: Մանավանդ վոր բոլոր բուրժուական յերկիրներում մարդիկ դեռու ապրում են, ինչպես հնում... Յեւ հանկարծ, այդ հին ճահին կյանքն են ներխուժում բայլելիները, ներխուժում են վոթորկի նման և ասում՝ ժամանակն է թողնել հին ճանապարհը, ժամանակն է ապրել նոր յեղանակով, կոլտնտեսային յեղանակով, ժամանակն և ապրել սկսել վոչ ախպես, ինչպես ապրում են բոլոր բուրժուական յերկիրներում, այլ նոր յեղանակով, աբսոլյային յեղանակով: Իսկ ի՞նչ նոր կյանք է այդ, ո՞վ է ճանաչում այդ կյանքը: Չլինի՞ թե դա հին կյանքից ել վատ դուրս դա: Համենայն դեպս նոր ճանապարհը վոչ-սովորական ճանապարհ է, չհարթված և դեռ վոչ-ամբողջապես փորձված ճանապարհ: Ավելի լավ չե՞ արդյոք մնալ հին ճանապարհի վրա: Ավելի լավ չե՞ արդյոք չտապել նոր, կոլտնտեսային ճանապարհին անցնելու: Կարիք կա՞ արդյոք ոխի ոտներ:

Ահա թե ինչպիսի կասկածներ են համակում ներկայումս աշխատավոր դյուղացիություն մի մասին:

Պարտավոր ենք արդյոք մենք փարատել այդ կասկածները: Պարտավոր ենք արդյոք լույս աշխարհ հանել դրանք, այդ կասկածները, և ցույց տալ, թե ինչ արժեն նրանք: Պարզ է, վոր պարտավոր ենք:

Հետևաբար, վերն առաջադրված հարցը չի կարելի պարապ հարց համարել:

Յեւ այդպես, ճիշտ է արդյոք այն ճանապարհը, վոր բռնել է կոլտնտեսական դյուղացիությունը:

Վորոչ ընկերներ կարծում են, վոր անցումը դեպի նոր ուղին, կոլտնտեսությունների ուղին, մեղ մոտ սկսվել է յերեք տարի առաջ: Այս մասամբ միայն ճիշտ է: Իհարկե, կոլտնտեսությունների մասսայական շինարարությունը մեղ մոտ սկսվեց յերեք տարի առաջ: Այս անցումը, ինչպես հայտնի յե, հավերժացավ կուլակիության ջախջախումով և չքավորների ու միջակների միլիոնավոր մասսաների շարժմամբ դեպի կոլտնտեսությունները: Այս բոլորը ճիշտ է: Սակայն, վորպեսզի սկսվինք այս մասսայական անցումը դեպի կոլտնտեսություն, պետք էր,

վոր մեր ձեռքին ունենայինք միջանի նախնական պայմաններ, առանց վորի, ընդհանրապես առած, մասսայական կոլտնտեսական շարժում լինել չէր կարող: Նախ և առաջ, հարկավոր էր ունենալ խորհրդային իշխանություն, վորն ողնեց և շարունակում է ողնել դյուղացիներին կոլտնտեսությունների ճանապարհը բռնելու գործում: Յերկրորդ՝ հարկավոր էր դուրս քել կալվածատերերին ու կապիտալիստներին, խել նրանցից դործարաններն ու հողերը և դրանք հայտարարել ժողովրդի սեփականություն: Յերրորդ՝ հարկավոր էր սանձահարել կուլակությունը և խել նրանից մեքենաներն ու տրակտորները: Զորրորդ՝ հարկավոր էր հայտարարել, վոր մեքենաներից ու տրակտորներից կարող են ոգտվել միմիայն կոլտնտեսությունների մեջ միացած չքավորներն ու միջակները: Վերջապես, հարկավոր էր ինդուստրացման յենթարկել յերկիրը, կադմակերպել տրակտորային նոր արդյունաբերություն, կառուցել դյուղատնտեսական մեքենաշինություն նոր դործարաններ՝ կոլտնտեսական դյուղացիությանն առատորեն տրակտորներ ու մեքենաներ մատակարարելու համար: Առանց այդ նախնական պայմանների չէր ել կարելի մտածել մասսայաբար կոլտնտեսությունների ուղին անցնելու մասին, վոր սկսվել է 3 տարի առաջ:

Հետևաբար, կոլտնտեսությունների ուղին անցնելու համար անհրաժեշտ էր նախ և առաջ կատարել Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը, տապալել կապիտալիստներին ու կալվածատերերին, խել նրանցից հողը, դործարանները, կադմակերպել նոր արդյունաբերություն:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությամբ ել սկսվեց մեր անցումը նոր ուղին, կոլտնտեսությունների ուղին: Այդ գործն սկսեց նոր ուժով ծավալվել միմիայն յերեք տարի առաջ, վորովհետև միմիայն այդ ժամանակներն իրենց ամբողջ ծավալով դրսևորվեցին Հոկտեմբերյան հեղափոխության տնտեսական արդյունքները, միմիայն այդ ժամանակ հաջողվեց առաջ մղել յերկիր ինդուստրացումը:

Ժողովուրդների պատմությունը բավականաչափ հեղափոխություններ դիտե: Դրանք Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից տարբերվում են նրանով, վոր բոլորն ել միակողմանի հեղափոխություններ էլին: Աշխատավորների շահագործման մի ձևը փոխարինվում էր շահագործման մի այլ ձևով, սակայն ինքը շահագործ-

ծումը մնում եր: Մի տեսակ շահագործողները, կեղեքիչները փոխարինվում եյին այլ տեսակ շահագործողներով ու կեղեքիչներով: սակայն իրենք շահագործողներն ու կեղեքիչները մնում եյին: Միմիայն Հոկտեմբերյան հեղափոխությունն եր, վոր նպատակ դրեց վոչնչացնել ամեն մի շահագործում, վերացնել բոլոր և ամեն տեսակ շահագործողներին և կեղեքիչներին:

Ստրուկները հեղափոխությունը լիկվիդացիայի յենթարկեց ստրկատերերին և վերացրեց աշխատավորները շահագործման ստրկատիրական ձևը: Սակայն նրանց տեղը նա դրեց ճորտատերերին, հաստատեց աշխատավորների շահագործման ճորտատիրական ձևը: Մի տեսակ շահագործողներ փոխարինվեցին այլ տեսակ շահագործողներով: Ստրկատիրության ժամանակ «որենքը» ստրկատերերին թույլ եր տալիս սպանելու ստրուկներին: Ճորտատիրական կարգերում «որենքը» ճորտատերերին թույլ եր տալիս «միմիայն» վաճառելու ճորտերին:

Ճորտ գյուղացիները հեղափոխությունը լիկվիդացիայի յենթարկեց ճորտատերերին, վերացրեց շահագործման ճորտատիրական ձևը: Սակայն նրանց փոխարեն նա դրեց կապիտալիստներին և կալվածատերերին, հաստատեց աշխատավորների շահագործման կապիտալիստական և կալվածատիրական ձևերը: Մի տեսակ շահագործողներ փոխարինվեցին այլ տեսակ շահագործողներով: Ճորտատիրական կարգերում «որենքը» թույլ եր տալիս վաճառել ճորտերին: Կապիտալիստական կարգերում «որենքը» թույլ ե տալիս «միմիայն» գործադրիչության, սղջատացման, քայքայման, սովամահության մասնել աշխատավորներին:

Միմիայն մեր խորհրդային հեղափոխությունը, միմիայն մեր Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը հարցը դրեց այնպես, վոր վոչ թե մի տեսակ շահագործողները փոխարինվեն այլ տեսակ շահագործողներով, վոչ թե շահագործման մի ձևը փոխարինվի մի այլ ձևով, այլ արմատախիլ արվի ամեն մի շահագործում, արմատախիլ արվեն բոլոր և ամեն տեսակ շահագործողները, բոլոր հարուստները, կեղեքիչները՝ թե՛ հները, թե՛ նորերը (յեթևաբալ և օրդալ):

Ահա թե ինչու Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը նախապես պայման ու անհրաժեշտ նախադրյալ ե, վոր գյուղացիները անցնեն նոր, կոլտնտեսական ուղին:

Ընդ ժամանակ արդյոք գյուղացիները, պաշտպանելով

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը: Այո՛, նրանք ճիշտ վարվեցին: Նրանք ճիշտ վարվեցին, վորովհետև Հոկտեմբերյան հեղափոխությունն ողնեց նրանց իրենց սուսերից դեմ շարտելու կալվածատերերին և կապիտալիստներին, վաշխառուներին և կուլակներին, առևտրականներին և սպեկուլյանտներին:

Սակայն դա հարցի մի կողմն ե: Վոչեղև կեղեքիչներին, վոչեղև կալվածատերերին և կապիտալիստներին, սանձահարել կուլակներին և սպեկուլյանտներին — այդ շատ լավ ե: Բայց այդ քիչ ե: Հին կապանքներից վերջնականապես ազատազրկելու համար բավական չի լուի ջանքերը շահագործողներին: Դրա համար հարկավոր ե նաև կառուցել նոր կյանք, կառուցել այնպիսի կյանք, վորը հնարավորություն տա աշխատավոր գյուղացուն բարելավել իր նյութական ու կուլտուրական դրությունը, վեր բարձրանալ որեց-որ, տարեց-տարի: Դրա համար հարկավոր ե նոր կարգեր հաստատել գյուղում, կոլտնտեսային կարգեր: Դա հարցի մյուս կողմն եր:

Ինչո՞ւ մենք տարբերվում հին կարգերը նոր, կոլտնտեսային կարգերից:

Հին կարգերում գյուղացիներն աշխատում եյին ջուկ-ջուկ, աշխատում եյին հին, պատկերական յեղանակով, աշխատանքի հին գործիքներով, աշխատում եյին կալվածատերերի և կապիտալիստների, կուլակների և սպեկուլյանտների համար, աշխատում եյին՝ ապրելով կիսաքաղց և հարստացնելով ուրիշներին: Նոր, կոլտնտեսային կարգերում գյուղացիներն աշխատում են միասին, արտելով, աշխատում են նոր գործիքների՝ տրակտորների ու գյուղատնտեսական մեքենաների ողնությամբ, աշխատում են իրենց համար, իրենց կոլտնտեսությունների համար, ապրում են սուսեց կապիտալիստները և կալվածատերերը, սուսեց կուլակների և սպեկուլյանտների, աշխատում են նրա համար, վոր որ-ավոր բարելավեն իրենց նյութական ու կուլտուրական դրությունը: Այնտեղ, հին կարգերում կառավարությունը բուրժուական ե, պաշտպանում ե հարուստներին՝ աշխատավոր գյուղացիների դեմ: Այնտեղ, նոր, կոլտնտեսային կարգերում կառավարությունը բանվորա-գյուղացիական ե և նա պաշտպանում ե բանվորներին ու գյուղացիներին բոլոր ու ամեն տեսակ հարուստների դեմ: Հին կարգերը տանում են դեպի կապիտալիզմ, նոր կարգերը՝ դեպի սոցիալիզմ:

Ահա ձեզ յերկու ուղի՝ կապիտալիստական ուղին և սոցիալիստական ուղին, դեպի առաջ, դեպի սոցիալիզմը տանող ուղին և դեպի հետ, դեպի կապիտալիզմը տանող ուղին:

Կան մարդիկ, վորոնք կարծում են, թե կարելի չե վտառ քնել ինչ-վոր մի յերրորդ ուղի: Այդ յերրորդ ուղուն, վորք ֆայտնի չե վոչ վոքի, առանձնապես սիրով կառուցում են այն մի քանի տատանվող ընկերները, վորոնք դեռ լիովին չեն համոզվել, թե կոլտնտեսական ուղին ճիշտ ե: Նրանք ուղում են, վոր մենք վերադառնանք հին կարգերին, վերադառնանք անհատական տնտեսությանը, բայց առանց կապիտալիստների ու կալվածատերերի: Ընդ սմին նրանք ուղում են, վոր մենք թողնենք ճմիճխյն՝ կուլակներին և մյուս մանր կապիտալիստներին, վորպես մեր տնտեսական կարգերի որինական յերևույթ: Բայց իրոք դա յերրորդ ուղին չե, այլ յերկրորդ ուղին, դեպի կապիտալիզմ տանող ուղին: Վորովհետև ի՞նչ ե նշանակում վերադառնալ անհատական տնտեսությանը և վերականգնել կուլակուծությունը: Այդ նշանակում ե վերականգնել կուլակային ստրկությունը, վերականգնել գյուղացիության շահագործումը կուլակության կողմից և իշխանություն տալ կուլակին: Սակայն մի՞թե կարելի չե վերականգնել կուլակությունը և դրա հետ միասին պահպանել խորհրդային իշխանությունը: Վո՛չ, չի կարելի: Կուլակության վերականգնումը կհանգի կուլակային իշխանության ստեղծմանը և խորհրդային իշխանության վերացմանը, հետևաբար նա կհանգի բուրժուական կառավարության ստեղծմանը: Իսկ բուրժուական կառավարության ստեղծումն իր հերթին կհանգի կալվածատերերի ու կապիտալիստների վերականգնմանը, կապիտալիզմի վերականգնմանը: Այսպես կոչված յերրորդ ուղին իրոք յերկրորդ ուղին ե, կապիտալիզմին վերադառնալու ուղին: Հարցրեք գյուղացիներին՝ ուղո՞ւմ են արդյոք նրանք վերականգնել կուլակային ստրկությունը, վերադառնալ կապիտալիզմին, վերադառնել խորհրդային իշխանությունը և վերականգնել կալվածատերերի ու կապիտալիստների իշխանությունը: Հարցրեք նրանց և դուք կիմանաք, թե վո՛րն ե միակ ճիշտ ուղին համարում աշխատավոր գյուղացիների մեծամասնությունը:

Հետևաբար, կա միայն յերկու ուղի՝ կամ առաջ, դեպի վեր, դեպի նոր կոլտնտեսային կարգերը, կամ հետ, դեպի վար, դեպի

հին, կուլակային-կապիտալիստական կարգերը: Յերրորդ ուղի չկա:

Աշխատավոր գյուղացիությունը ճիշտ վարվեց՝ մերժելով կապիտալիստական ուղին և վտառ դնելով կոլտնտեսական շինարարության ուղին:

Առում են, վոր կոլտնտեսությունների ուղին ճիշտ ուղի չե քայց նա դժվարին ե: Դա մասամբ միայն ճիշտ ե: Իհարկե, այդ ճանապարհին դժվարություններ կան: Լավ կյանքը ճրի չի տրուվում: Բայց բանն այն ե, վոր գլխավոր դժվարություններն արդեն անցել են, իսկ այն դժվարությունների մասին, վորոնք կանգնած են ձեր առաջ, չարժե նույնիսկ լուրջ խոսել: Համենայն դեպս՝ համեմատած այն դժվարությունների հետ, վոր ապրեցին բանվորները 10—15 տարի առաջ, ներկայիս ձեր դժվարությունները, ընկեր կոլտնտեսականներ, յերեխայի խաղալիք են թվում: Այստեղ հանդես յեկան ձեր ճառախոսները և գովեցին Լենինգրադի, Մոսկվայի, Նարկովի, Դոնբասի բանվորներին: Նրանք առաջին, թե նրանք՝ բանվորները նվաճումներ ունեն, իսկ դուք՝ կոլտնտեսականները չատ ավելի քիչ նվաճումներ ունեք: Յե կարծում եմ, վոր ձեր հետաքննչի ճառերում նկատվում եր նույնիսկ ընկերական վորոչ նախանձ, թե՛ վորքան լավ կլիներ յեթե մենք՝ կոլտնտեսական գյուղացիներս ել ունենայինք նույն պլանի նվաճումներ, ինչպիսիք ունեք դուք՝ Լենինգրադի, Մոսկվայի, Դոնբասի, Նարկովի բանվորները... Այդ բոլորը լավ ե քայց դուք դիտեք, թե ի՞նչ են նստել այդ նվաճումները Լենինգրադի, Մոսկվայի բանվորներին, ինչպիսի զրկանքներ են կրել նրանք, վորպեսզի ձեռք բերեն վերջապես այդ նվաճումները: Յե կարող եյի պատմել ձեզ մի քանի փաստեր բանվորների 1918 թվականի կյանքից, յերբ ամբողջ շաբաթներով վոչ մի պատուհաց չեյին տալիս բանվորներին, ել չեմ խոսում մսի և ալ սնունդամթերքների մասին: Այդ չըջանում լավագույն ժամանակներն եյին համարվում այն օրերը, յերբ հաջողվում եր Լենինգրադի ու Մոսկվայի բանվորներին տալ մի ութերորդ ֆունտ սև հաց, այն ել կիսով չափ ճուսպ խառնած: Յեվ այդ տեեց վոչ թե մի ամիս, վոչ թե կես տարի, այլ ամբողջ յերկու տարի: Սակայն բանվորները համբերում եյին, չեյին ընկճվում, վորովհետև դիտեյին, վոր կզան ավելի լավ ժամանակներ և նրանք վճռական հաջողություններ ձեռք կբերեն: Յեվ ինչ՝ դուք տեսնում եք,

յիւր բանավորները չօխարկեցին: Դե համեմատեցե՞ք ձեր դժվարութիւններն ու զրկանքները բանավորների ապրած դժվարութիւններին ու զրկանքներին հետ և դուք կտեսնենք, Վոր դրանց մասին չարժե նույնիսկ լրջորեն խոսել:

Ի՞նչ է պահանջվում կոլտնտեսային շարժումն առաջ մղելու համար, կոլտնտեսային շինարարութիւնն ամբողջ թափով ծափախելու համար:

Դրա համար նախ և առաջ պահանջվում է, Վոր կոլտնտեսութիւններն ունենան միանգամայն ապահովված և մշակելու պէտքերի հող: Ունե՞ք դուք այդ հողը: Այո՛, ունեք: Հայտնի յե՛ւ Վոր բոլոր լավագույն հողերը հանձնված են կոլտնտեսութիւններին, ամբացված են նրանց հաստատապես: Հետևաբար, կոլտնտեսականները կարող են մշակել ու բարելավել այդ հողը, Վորքան ուղեն, առանց վախենալու, Վոր նա կընկնի ուրիշ ձեռքը:

Յերկրորդ՝ դրա համար պահանջվում է, Վոր կոլտնտեսականները կարողանան օգտագործել արակտորներ ու մեքենաներ: Ունե՞ք դուք դրանք: Այո՛, ունեք: Բոլորին հայտնի յե՛ւ, Վոր մեր արակտորի զործարանները, գյուղատնտեսական մեքենաներ պատրաստող գործարանները նախ և առաջ ու գլխավորապես աշխատում են կոլտնտեսութիւնների համար, հայթայթելով նրանց ժամանակակից բոլոր գործիքները:

Դրա համար, վերջապես, պահանջվում է, Վոր կառավարութիւնն ըստ ամենայնի ոժանդակի կոլտնտեսական գյուղացիներին մարդկանցով ու ֆինանսներով և չթողնի, Վոր թշնամի դատակարգերի թափթփուկները քայքայեն կոլտնտեսութիւնները: Ունե՞ք դուք այդպիսի կառավարութիւն: Այո՛, ունեք: Նա կոչվում է բանվորա - գյուղացիական խորհրդային կառավարութիւն: Յուլյց տվե՞ք ինձ մի յերկիր, Վորտեղ կառավարութիւնը պաշտպանի Վոչ թե կապիտալիստներին ու կալվածատերերին, Վոչ թե կուլակներին և այլ հարուստներին, այլ աշխատավոր գյուղացիներին: Աշխարհիս յերեսին չկա և չի յեղել անդալիսի յերկիր: Միմիայն մեզ մոտ, խորհրդային յերկրում գոյութիւն ունի մի կառավարութիւն, Վոր ջերմ սլաշտպան է կանգնած բանվորներին, կոլտնտեսական գյուղացիներին, քաղաքի ու գյուղի բոլոր աշխատավորներին՝ ընդդէմ բոլոր հարուստների և չափազործողների (յերկարատե ծափեր):

Հետևաբար, դուք ունեք այն ամենը, ինչ Վոր անհրաժեշտ է կոլտնտեսական շինարարութիւնը ծավալելու և հին կապանքներից կատարելապես ազատագրվելու համար:

Ձեզանից միայն մի բան է պահանջվում՝ աշխատել արշավուն, բաշխել կոլտնտեսութիւն յեկամուտներն ըստ աշխատանքի, պահպանել կոլտնտեսական դույքը, պահպանել արակտորներն ու մեքենաները, լավ խնամել ձին, կատարել ձեր բանվորագյուղացիական պետութիւնն առաջադրանքները, ամբացնել կոլտնտեսութիւնները և դուրս վճարել կոլտնտեսութիւններից այնտեղ խցկված կուլակներին ու յենթակուլակներին:

Դուք յերեւի կհամաձայնեք ինձ հետ, Վոր հաղթահարել այդ դժվարութիւնները, այո՛ւնեք՝ աշխատել արշավուն և պահպանել կոլտնտեսական դույքը — այնքան ել դժվար չե՛: Մանավանդ Վոր այժմ ձեր աշխատանքը դնում է Վոչ թե հարուստներին, Վոչ թե չահագործողներին, այլ ձեզ, ձեր սեփական կոլտնտեսութիւններին:

Դուք տեսնում եք, Վոր կոլտնտեսական ուղին, սոցիալիզմի ուղին միակ ճիշտ ուղին է աշխատավոր գյուղացիների համար:

ՄԵՐ ՄՈՏԱԿԱ ԽՆԴԻՐՆ Ե՛ ՈՒՆԵՎՈՐ ԴԱՐՁՆԵԼ ԲՈԼՈՐ ԿՈՆՏՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

Յերկրորդ հարցն է այն, թե ինչ ենք ձեռք բերել մենք նոր ճանապարհին, մեր կոլտնտեսական ճանապարհին, ինչ ենք մտադիր ձեռք բերելու առաջիկա 2—3 տարում:

Սոցիալիզմը լավ բան է: Յերջանիկ սոցիալիստական կյանքն անպայման լավ բան է: Սակայն այդ բոլորն ապագայի գործն է: Այժմ գլխավոր հարցն այն է, թե ինչ ենք ձեռք բերել մենք արդեն ներկայումս: Գյուղացիությունը վրձն էր զորեղ կոլտնտեսական ուղին: Այդ շատ լավ է: Սակայն ի՞նչ ձեռք բերեց նա այդ ճանապարհին: Ի՞նչ շոշափելի բան ձեռք բերինք մենք՝ ընթանալով կոլտնտեսական ուղիով:

Մենք ձեռք բերինք այն, վոր ոգնեցինք չքավորների միլիոնավոր մասսաներին մտնելու կոլտնտեսությունները: Մենք ձեռք բերինք այն, վոր մտնելով կոլտնտեսությունները և ոգավելով այնտեղ լավագույն հողից, արտադրության լավագույն գործվածքներից, չքավորների միլիոնավոր մասսաները բարձրացան միջակների մակարդակը: Մենք ձեռք բերինք այն, վոր չքավորներս ըրի միլիոնավոր մասսաները, վորոնք առաջ կիսաքաղց կյանք էին վարում, այժմ կոլտնտեսություններում դարձել են միջակներ, դարձել են ապահովված մարդիկ: Մենք ձեռք բերինք այն, վոր կասեցրինք գյուղացիների շերտավորումը չքավորների ու կուլակների, ջախջախեցինք կուլակներին, ոգնեցինք չքավորներին՝ դառնալու իրենց աշխատանքի տերը կոլտնտեսություններին՝ մեջ, միջակներ դառնալու:

Ի՞նչ ցուցիչներ գոյություն ունեն ճախջախ կոլտնտեսական շերտավորության ծավալումը՝ 4 տարի առաջ: Հարստանում, վեր էին բարձրանում կուլակները: Աղքատանում, քայքայվում էին չքավորները, ստորուկ դառնալով կուլակներին: Դեպի վեր, դեպի կուլակներն էին մաղցում միջակները և ամեն անգամ վայր էին գլորվում, լրացնելով չքավորների շարքերը, ուրախացնելով կուլակներին: Դժվար է հասկանալ, վոր այդ ամբողջ իրարանցումից շահում էին միմիայն կուլակները և թերևս ունեւորներից վրձանը: Գյուղի յուրաքանչյուր 100 տնտեսությունից կարելի էր գտնել 4—5 կուլակային տնտեսություն, 8 կամ 10 ունեւոր տնտեսություն, 45—50 միջակ և մոտ 35 չքավոր տնտեսություն: Հետևաբար, գյուղացիական բոլոր տնտեսությունների առավազն 35 տոկոսը կազմում էին չքավորները, վորոնք հարկադրված էին կուլակային ստրկության լուծը: Ել չեմ խոսում միջակների սակավագույն խավերի մասին, վորոնք կազմում էին միջակ գյուղացիության ավելի քան կես մասը և վորոնք իրենց գրություններ քիչ բանով էին տարբերվում չքավորներից, ուղղակի կախումն ունեին կուլակներից:

Ծավալելով կոլտնտեսական շերտավորությունը, մենք ձեռք բերինք այն, վոր վրձնացրինք այդ խառնաշփոթությունը, ասորդարությունը, ջախջախեցինք կուլակային ստրկությունը և չքավորների այդ ամբողջ մասսան ներդրավեցինք կոլտնտեսությունները, ապահով միճակի մեջ դրինք նրանց, բարձրացրինք միջակների մակարդակին, վորոնք կարող են ոգտադործել կոլտնտեսային հողը, արտոնությունները հողատ կոլտնտեսությունների, ոգտադործել տրակտորները, գյուղատնտեսական մեքենաները:

Իսկ ի՞նչ է նշանակում այդ: Այդ նշանակում է, վոր առաջիկա 20 միլիոն գյուղացիական աղքատավորություն, առավազն 20 միլիոն չքավորներ փրկեցինք մենք աղքատությունից, քայքայումից, փրկեցինք կուլակային ստրկությունից և կոլտնտեսությունների շնորհիվ դարձրինք ապահով մարդիկ:

Այդ մեծ նվաճում է, ընկերներ: Այդ այնպիսի նվաճում է, վորպիսին դեռ չի տեսել աշխարհը, վորին չի հասել դեռ վրձ միլիոնավորներ: Երևի այդպիսին:

Ահա ձեզ կոլտնտեսական շինարարութեան դործնական և շոշափելի արդյունքները, այն բանի արդյունքները, վոր դյուղաօցիութեանը վտար դրեց կոլտնտեսութեաններին ուղին:

Սակայն դա մեր առաջին քայլն է միայն, մեր առաջին նվաճումը կոլտնտեսական շինարարութեան ճանապարհին:

Սխալ կլիներ, յետեւ կարծելին, վոր մենք պետք է կանդ առնենք այդ առաջին քայլի վրա, այդ առաջին նվաճման վրա: Վո՞չ, ընկերներ, մենք չենք կարող կանդ առնել այդ նվաճման վրա: Վորպեսզի առաջ շարժվենք և վերջնականապես ամրացնենք կոլտնտեսութեանները, մենք պետք է անենք յերկրորդ քայլը, մենք պետք է ձեռք բերենք երրորդ նվաճում: Վո՞րն է այդ քայլը. այդ քայլն է՝ բարձրացնել կոլտնտեսականներին, այդ նախկին չքաւորներին, նախկին միջակներին ավելի բարձր աստիճանի: Այդ քայլն է՝ ուսուցանել դարձնել բոլոր կոլտնտեսականներին: Այո՛, ընկերներ, ուսուցանել (յերկարատե ծափեր):

Մենք ձեռք բերինք այն, վոր կոլտնտեսութեանները շնորհիվ բարձրացրինք չքավորներին միջակների մակարդակը: Այդ շատ լավ է: Բայց այդ քիչ է: Այժմ մենք պետք է ձգտենք անելու մի քայլ ևս դեպի առաջ՝ ողնելու բոլոր կոլտնտեսականներին, նախկին չքավորներին, նախկին միջակներին՝ բարձրանալու ուսուցանելի մակարդակը: Դրան կարելի չէ հասնել, և մենք պետք է հասնենք ինչ գնով ուղում է լինի (յերկարատե ծափեր): Այժմ մենք ուսնենք այն ամենը, ինչ վոր անհրաժեշտ է մեր այդ նպատակին հասնելու համար: Այժմ վատ են ոգտագործվում մեր մեքենաներն ու տրակտորները: Մեր հողը լավ չի մշակվում: Բավական է մրայն բարելավել մեքենաների ու տրակտորների ոգտագործումը, բավական է միայն բարելավել հողի մշակումը, և մենք կհասնենք այն բանին, վոր յերկու անգամ, յերեք անգամ կավելացնենք մեր միջերկրի քանակը: Իսկ այդ միանգամայն բավական է մեր բոլոր կոլտնտեսականներին կոլտնտեսական դաշտերի ուսուցանելի աշխատանք վորենք դարձնելու համար:

Առաջ ի՞նչ վիճակի մեջ եր ուսուցանելի հարցը: Ուսուցանելու համար պետք եր գրել իր հարեաններին, պետք եր շահագործել նրանց, ավելի թանկ վաճառել նրանց և ավելի եփան գնել նրանցից, վարձել բաւարակներից վոմանց, կարգին շահագործել նրանց, բավականաչափ դրամագլուխ կուտակել և ապա ամբանաւով, կուլակ դառնալ: Յայսպէս դրանով եր բացատրվում է այն,

վոր առաջ, անհատական տնտեսութեան պայմաններում, ուսուցանելի անհատականութեան ու տնտեսութեան ելին առաջացնում չքավորներին ու միջակներին մեջ: Այժմ դործն ալ վիճակի մեջ է: Այժմ պայմաններն ել ալ են: Վորպեսզի կոլտնտեսականներն ուսուցանելու համար, այժմ բնավ անհրաժեշտ չէ գրել կամ շահագործել հարեաններին: Ասենք՝ հեշտ ել չէ այժմ շահագործել վորեւէ մեկին, վորովհետեւ հողի մասնավոր սեփականութեան կամ վարձակալութեան չկա այլևս մեղ մոտ, մեքենաներն ու տրակտորները պատկանում են պետութեանը, իսկ կապիտալ ուսուցող մարդիկ այժմ մողայեց ընկել են կոլտնտեսութեաններում: Այդպիսի մողա յեղել է, բայց արդեն վերացել է առհասարակ: Վորպեսզի կոլտնտեսականներն ուսուցանելու համար, այժմ անհրաժեշտ է միայն մի բան՝ աշխատել կոլտնտեսութեան մեջ աղնվորին, ճիշտ ոգտագործել տրակտորներն ու մեքենաները, ճիշտ ոգտագործել չմեքենաները, ճիշտ մշակել հողը, պահպանել կոլտնտեսական սեփականութեանը:

Յերբեմն ասում են՝ քանի վոր սոցիալիզմ է, ել ի՞նչ կարելի է աշխատելու: Աշխատում ելինք առաջ, աշխատում ենք այժմ, միայն ժամանակը չէ դադարել աշխատելուց: Այդպիսի խոսքերը հիմնովին սխալ են, ընկերներ: Դա լողերի փիլիսոփայութեանն է և վոչ թէ աղնիկ աշխատողների: Սոցիալիզմն ամենեւին չի ժխտում աշխատանքը: Ընդհակառակը, սոցիալիզմը կառուցվում է աշխատանքով: Սոցիալիզմն ու աշխատանքն անբաժանելի յեն միմյանցից: Մեր մեծ ուսուցիչ Լենինն ասել է. «Ով չի աշխատում, նա չի ուտի»: Ի՞նչ է նշանակում այդ, ո՞ւմ դեմ են ուղղված Լենինի այդ խոսքերը: Ծահագործիչների դեմ, նրանց դեմ, ուղբեր իրենք չեն աշխատում, ալ հարկադրում են աշխատել ուրիշներին և հարուստանում են ուրիշների հաշվին: Ե՛լ ում դեմ: Նրանց դեմ, ուղբեր իրենք ծուլութեան են անում և ուղում են շահվել ուրիշների հաշվին: Սոցիալիզմը պահանջում է վոչ թէ ծուլութեան անել, ալ պահանջում է, վոր բոլոր մարդիկ աշխատեն աղնվորին, աշխատեն վոչ թէ ուրիշների համար, վոչ թէ հարուստների ու շահագործողների համար, ալ իրենց համար, հասարակութեան համար: Յեւ յետեւ մենք աշխատենք աղնվորին, աշխատենք մեղ համար, մեր կոլտնտեսութեանների համար, ապա կհասնենք այն բանին, վոր 2—3 տարուց բոլոր կոլտնտեսականներին, թէ՛ նախկին

Հըստի որնքին և թե՛ նախկին միջակներին կհասցնենք ունևորի մաս
կարդակին, այնպիսի մարդկանց մտկարդակին, վորոնք ոգտվում
են լիտուատ մթերքներից և կատարելապես կուլտուրական կյանք
են վարում: Այդ և այժմ մեր մոտակա խնդիրը: Դրան կարող ենք
հասնել մենք, դրան պետք է հասնենք ինչ դնով ևլ լինի (յերկա-
րատև ծափեր):

3

ԱՌԱՆՁԻՆ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Իսկ այժմ թույլ տվեք անցնել մի քանի առանձին դիտողու-
թյունների:

Նախ և առաջ դյուզի մեր կուսակցականների մասին: Ձեր
մեջ կան կուսակցականներ, բայց ավելի շատ են անկուսակցական-
ները: Այդ շատ լավ է, վոր համապատասխան հավաքվել են ավելի
շատ անկուսակցականներ, քան կուսակցականներ, վորովհետև հենց
անկուսակցականներին է, վոր նախ և առաջ անհրաժեշտ է մառ-
նակից դարձնել մեր գործին: Կան կոմունիստներ, վորոնք անկու-
սակցական կոլտնտեսականներին մոտենում են բայլչեիկորեն: Բայց
կան նաև այնպիսիները, վորոնք գոռոզանում են իրենց կուսակցա-
կանությամբ, իրենցից հեռու յեն պահում անկուսակցականներին:
Այդ լավ չէ, վնասակար է: Բայլչեիկների ուժը, կոմունիստների
ուժն այն է, վոր նրանք դիտեն շրջապատել մեր կուսակցությունն
անկուսակցական ակտիվի միլիոնավոր աշխատողներով: Մենք,
բայլչեիկներս, չենք ունենա այն հաջողությունները, վոր ունենք
այժմ, յեթե չկարողանայինք կուսակցության կողմը նվաճել մի-
լիոնավոր անկուսակցական բանվորների ու դյուղացիների վստա-
հությունը: Իսկ ի՞նչ է պահանջվում դրա համար: Դրա համար
պահանջվում է, վոր կուսակցականները չմեկուսանան անկու-
սակցականներից, վոր կուսակցականները չամփոփվեն իրենց կու-
սակցական պատյանում, վոր նրանք չպարճենան իրենց կուսակցա-
կանությամբ, այլ լսեն անկուսակցականների ձայնը, վոր նրանք
վոչ միայն սովորեցնեն անկուսակցականներին, այլև սովորեն
նրանցից:

Ձպետք է մոռանալ վոր կուսակցականները յերկնքից չեն

3504
38

իջնում: Պետք է հիշել, վոր կուսակցականները բոլորն էլ մի ժամանակ անկուսակցականներ են յեղել: Այսօր նա անկուսակցական է, վաղը կուսակցական կդառնա: Իսկապես ի՞նչ կա այստեղ քեթը բարձրացնելու: Մեր մեջ, հին բայլչեիկներին մեջ քեզ չեն դառնիլ աշխարհի մարդիկ, վորոնք կուսակցութեան մեջ աշխատում են 20—30 տարի: Բայց չե՞ վոր մենք ինքներս ել մի ժամանակ անկուսակցականներ ենք յեղել: Ի՞նչ կպատահեր մեզ, յեթե 20—30 տարի առաջ մեզ բանի տեղ չդնեյին մեր այն ժամանակվա կուսակցականները և կուսակցութեանից հեռու պահեյին մեզ: Կարող ե պատահել, վոր այն ժամանակ մենք կուսակցութեանից բաժանված լինեյինք մի շարք տարիներ: Իսկ մենք՝ հին բայլչեիկներս, չե՞ վոր հետին մարդիկը չենք, ընկերներ' (ուրախ աշխուժութուն, յերկարատև ծափեր):

Ահա թե ինչո՞ւ մեր կուսակցականները, ներկայիս յերիտասարդ կուսակցականները, վորոնք յերբեմն բարձր են պահում իրենց քիթն անկուսակցականների առաջ, պետք է հիշեն այն բոլորը, որքանք է հիշեն, վոր վոչ թե դոռողութունը, այլ համեստութունն է, վոր դարդարում է բայլչեիկին:

Այժմ մի քանի խոսք կամանց, կոլոմտեսուիկների մասին: Կանանց հարցը կոլոմտեսութեաններում մեծ հարց է, ընկերներ': Յես դիտեմ, վոր ձեզանից շատերը թերադնահատում են կանանց, նույնիսկ ծիծաղում են նրանց վրա: Սակայն դա սխալ է, ընկերներ', լուրջ սխալ: Այստեղ բանը միայն այն չէ, վոր կանայք կաղմում են ազգաբնակչության կեսը: Այստեղ նախ և առաջ բանն այն է, վոր կոլոմտեսական շարժումն առաջ մղեց ղեկավար պաշտոնների համար մի շարք հիանալի, ընդունակ կանանց: Դիտեցե՞ք համազումարը, նրա կաղմը, և դուք կտեսնեք, վոր կանայք վաղուց արդեն հետամնաց վիճակից անցել են առաջավորների շարքերը: Կոլոմտեսութեաններում կանայք մեծ ուժ են ներկայացնում: Սովերի մեջ պահել այդ ուժը, նշանակում է հանցագործութեան թույլ տալ: Մեր պարտականութեանն է՝ առաջ քաշել կանանց կոլոմտեսութեաններում, դործի դնել այդ ուժը:

Իհարկե, խորհրդային իշխանութեանը մոտիկ անցյալում վորքիկ թյուրիմացութուն է ունեցել կոլոմտեսուհիներին հետ: Գործը վերաբերում էր կովին: Բայց այժմ կովի դործը կարգի յեբերված, թյուրիմացութունը վերացել և (յերկարատև ծափեր): Մենք կարողացանք հասնել այն դրութեան, վոր կոլոմտեսականներ

րի մեծ մասն իր անտեսութեան մեջ արդեն մի կով ունի: Կանցիկ 1—2 տարի ևս, և դուք չեք դառնի վոչ մի կոլոմտեսական, վոր իր կովը չունենա: Մենք, բայլչեիկներս, կաշխատենք, վոր բոլոր կոլոմտեսականները մեկական կով ունենան (յերկարատև ծափեր):

Ինչ վերաբերում է կոլոմտեսուհիներին իրենց, ապա նրանք պետք է հիշեն կոլոմտեսութեանների ուժը և նշանակութեանը կանանց համար, պետք է հիշեն, վոր միմիայն կոլոմտեսութեան մեջ հնարավորութուն ունեն նրանք հալստար լինելու աղամարդկանց: Առանց կոլոմտեսութեանների՝ անհավասարութուն, կոլոմտեսութեաններում՝ իրավահավասարութուն: Թող հիշեն այդ ընկեր կոլոմտեսուհիները, թող իրենց աչքի լույսի պես պահեն նրանք կոլոմտեսական կարգերը (յերկարատև ծափեր):

Յերկու խոսք կոլոմտեսութեանների կոմյերիտականների ու կոմյերիտուհիների մասին: Յերիտասարդութունը մեր ապագան է, մեր հույսն է, ընկերներ': Յերիտասարդութունը պետք է փոխարինի մեզ, ծերերիս: Նա պետք է հաղթական վախճանին հասցնի մեր դրոշը: Գյուղացիների մեջ քիչ չեն աշխարհի ծերեր, վորոնք ծանրաբեռնված են հին բեռով, վորոնք ծանրաբեռնված են հին կյանքի սովորութեաներով ու հիշողութեաններով: Հասկանալի չէ, վոր նրանց վոչ միշտ հաջողվում է հասնել կուսակցության և խորհրդային իշխանութեան հետեից: Այլ բան է մեր լերիտասարդութունը: Նա ազատ է հին բեռից, նա ամենից ավելի հեշտութեամբ է յուրացնում լենինյան պատգամները: Յեմ հենց այդ պատճառով, վոր յերիտասարդութեանն ամենից ավելի հեշտութեամբ է յուրացնում լենինյան պատգամները, հենց այդ պատճառով նա կոչված է առաջ տանելու հետ մնացողներին և տատանվողներին: Ծիչա՞ւ է, նրան պակասում են ղիտելիքները: Բայց ղիտելիքները կարելի չէ ձեռք բերել: Այսօր նրանք չկան, վաղը կլինեն: Ուստի նրանց խնդիրն է՝ սովորել, դարձյալ սովորել լենինից: Ընկեր կոմյերիտականներ և կոմյերիտուհիներ, սովորեցե՞ք բայլչեիկից, առաջ տարեք տատանվողներին: Ավելի քիչ չաղակրատեցե՞ք, ավելի շատ աշխատեցե՞ք՝ և ձեզանից առաջաման բան դուրս կգա (ծափեր):

Մի քանի խոսք մեկամտեսուների մասին: Մեկամտեսուների մասին այստեղ քիչ խոսվեց: Սակայն այդ չի նշանակում, թե աշխարհումս մեկամտեսու չկա այլևս: Վո՛չ, չի նշանակում: Մեկամտեսուներ կան, նրանց չի կարելի հաշվից դուրս գցել, վորովհետև

Նրանք մեր վաղվա կոլտնտեսականներն են: Յես դիտեմ, վոր մե-
նատնտեսների մի մասը վերջնականապես այլասերվել և և անցել
սպեկուլյացիայի: Յերեկի դրամով և բացատրվում այն, վոր մեր
կոլտնտեսականները մենատնտեսներին մեծ ընտրությամբ են ըն-
դունում կոլտնտեսությունների կազմի մեջ, իսկ յերբեմն բոլորո-
վին չեն ընդունում նրանց: Այդ ճիշտ և իհարկե, այստեղ առար-
կում չի կարող լինել: Բայց կա մենատնտեսների մի ուրիշ մասը՝
մեծամասնությունը, վորը սպեկուլյացիայի չի դիմել, այլ էր
հասցը դատում և ազնիվ աշխատանքով: Այդ մենատնտեսները թե-
րեւ կուղեյին կոլտնտեսություն մտնել: Բայց նրանց մի կողմից
խանդարում և իրենց տարակուսանքը՝ կոլտնտեսական ուղու ճիշտ
լինելու նկատմամբ, մյուս կողմից՝ այն խտությունը, վոր գոյու-
թյուն ունի այժմ կոլտնտեսականների մեջ մենատնտեսների նկատ-
մամբ:

Իհարկե, պետք է հասկանալ կոլտնտեսականներին, մտնել
նրանց դրության մեջ: Այս տարիներին ընթացքում նրանք շատ
վերափորանք ու ծաղր են տեսել մենատնտեսների կողմից: Սակայն
վերափորանքն ու ծաղրը վճռական նշանակություն չպետք է ունե-
նա այստեղ: Վատ և այն ղեկավարը, վորը չդիտե մոռանալ վերա-
փորանքը և վորն իր զգացմունքներն ալելի բարձր և դատում,
քան կոլտնտեսական գործի շահերը: Յեթե դուք ուզում եք ղեկա-
վար լինել, պետք է կարողանաք մոռանալ առանձին մենատնտես-
ների ձեզ հասցրած վերափորանքը: Յերկու տարի առաջ յես մի
նամակ ստացա Վոլգայի մի այրի գեղջիկուհուց: Նա դանդաղում
էր, թե իրեն չեն ուզում կոլտնտեսություն ընդունել, և ինձանից
ոժանդակություն եր պահանջում: Յես հարցում արի կոլտնտեսու-
թյանը: Կոլտնտեսությունից ինձ պատասխանեցին, թե չեն կարող
ընդունել նրան կոլտնտեսության մեջ, վորովհետեւ նա վերափորել
էր կոլտնտեսական ժողովը: Ինչո՞ւմն և բանը: Նրանում, վոր
գյուղացիների այն ժողովում, վորտեղ կոլտնտեսականները կոչ
եյին անում մենատնտեսներին մտնել կոլտնտեսություն, նույն այդ
այրին, ի պատասխան այդ կոչին բարձրացրել և իր փեշերը և ա-
սել է՝ ահա ձեզ կոլտնտեսություն, ստացեք (աւրախ աշխատա-
քյաւմ, ծիծաղ): Անտարակույս, նա սխալ և վարվել, վերափորել
և ժողովը: Բայց մի՞թե կարելի չէ մերժել նրան կոլտնտեսության
մեջ ընդունել, յեթե նա մի տարի հետո անկեղծորեն զղջալով,
ընդունել և իր սխալը: Յես կարծում եմ, վոր չի կարելի մերժել

Յես այդպես էլ դրեցի կոլտնտեսութեան: Այրու ընդունեցին
կոլտնտեսության մեջ: Յեւ ի՞նչ, Դուրս յեկավ, վոր նա աշխա-
տում և ներկայումս կոլտնտեսության մեջ վոչ թե վերջին, այլ
առաջին շարքերում (ծախիւր):

Ահա մեզ մի որինակ ևս, վորը վկայում և, վոր ղեկավար-
ները, յեթե նրանք ցանկանում են իրոք ղեկավարներ մնալ, պետք
է կարողանան մոռանալ վերափորանքները, յեթե այդ պահանջում
են գործի շահերը:

Նույնը պետք է ասել նաև մենատնտեսների մասին առհաս-
րակ: Յես դեմ չեմ, վոր կոլտնտեսություն ընդունեն ընտրու-
թյամբ: Բայց յես դեմ եմ, վոր անխտիր բոլոր մենատնտեսներին
առաջ փակեն կոլտնտեսությունների ճանապարհը: Դա մեր, բայ-
չեիկյան քաղաքականությունը չէ: Կոլտնտեսականները չպետք է
մոռանան, վոր վոչ շատ ժամանակ առաջ ինքները մենատնտես-
ներ յեղել:

Ի վերջո մի քանի խոսք Բեգեմչուկի կոլտնտեսականների Գա-
մալի մասին: Այդ նամակը տպագրված էր և դուք յերեկ կարդա-
ցել եք: Անպայման լավ նամակ է: Նա վկայում և, վոր մեր կու-
տնտեսականների մեջ քիչ չեն կոլտնտեսային գործի փորձված ու
գիտակից կազմակերպիչներ ու ագիտատորներ, վորոնք մեր յերկրի
պարծանքն են: Սակայն նամակում կա մի սխալ տեղ, վորի հետ վոչ
մի կերպ չի կարելի համաձայնել: Բանն այն և, վոր Բեգեմչուկի
ընկերները կոլտնտեսության մեջ կատարած իրենց աշխատանքը
համարում են համեստ և համարյա աննշան աշխատանք, իսկ
հոգեւորների ու առաջնորդների աշխատանքը, վորոնք յերբեմն
յերեք արշինանոց ճառեր են ասում՝ մեծ, ստեղծագործ աշխա-
տանք: Կարելի՞ չէ արդյոք համաձայնել դրա հետ: Վոչ, ընկե-
րե՛ր, դրա հետ վոչ մի կերպ համաձայնել չի կարելի: Բեգեմչուկի
ընկերներն այստեղ սխալ են թույլ տվել: Հնարավոր և, վոր նրանք
իրենց համեստությունից են թույլ տվել այդ սխալը, սակայն
դրանից սխալը չի դադարում սխալ լինելուց: Անցել են այն ժա-
մանակները, յերբ առաջնորդները համարվում էին պատմության
միակ ստեղծողները, իսկ բանվորներն ու գյուղացիները հաշիւ
չեյին անելում: Ժողովուրդների և պետությունների բախտը հի-
մա վճռում են վոչ միայն առաջնորդները, այլ նախ և առաջ և
գլխավորապես աշխատավորների միլիոնավոր մասնանները: Բան-
վորները և գյուղացիները, վորոնք առանց աղմուկի և աղաղակի

կառուցում են դործարաններ, հանքահորեր, յերկաթուղիներ, կոլտնտեսութիւններ, խորհանաեսութիւններ, ստեղծում են կյանքի բոլոր բարիքները, կերակրում ու հագցնում են ամբողջ աշխարհին, — ահա թե ովքեր են նոր կյանքի խակաւան հերոսները և ստեղծողները: Այս մասին ինչպես յերևում է մոռացել են Բեռլինի մեր ընկերները: Լավ չէ, յերբ մարդիկ դերազնահատում են իրենց ուժերը, սկսում են պարծենալ իրենց ծառայութիւններով: Այդ տանում է դեպի պարծենկոտութիւն, իսկ պարծենկոտութիւնը լավ բան չէ: Բայց ավելի վատ է, յերբ մարդիկ սկսում են թերազնահատել իրենց ուժերը, չեն տեսնում, վոր իրենց «համեստ», «անկատելի» աշխատանքն իրոք հանդիսանում է մեծ, ստեղծագործ աշխատանք, վորը վճռում է պատմութիւնը բախտը: Յետ կցանկանայի, վոր Բեռլինի ընկերներն իրենց նամակին արված իմ այս փոքրիկ ուղղմանը հավանութիւն տային:

Յեկեք, ընկերներ՝, վերջացնե՛ք սրանով: (Յերկար ժամանակ չլռող ծափեր, վորոնք փոխվում են ովացիայի: Բոլորը վառֆի յեն կամգնում և վողջումում են ընկ. Ստալինին: «Ուռա» աղաղակներ: Դաիլիմում լսվում են բացականչութիւններ. — «Կեցցե՛ք ընկեր Ստալինը: Ուռա՛, կեցցե՛ք առաջալոք կոլտնտեսականը: Կեցցե՛ք մեր առաջնորդ ընկեր Ստալինը»):

9162 25 407.

РЕЧЬ ТОВ. СТАЛИНА
на первом Всесоюзном с'езде
колхозников-ударников
19-го февраля 1933 г.

Издательство ЦККП (б) А
Партиздат 1933 Эривань